

1. Obiekt Dawny tartak

610/2

BUD. MIESZKALNY I PRODUKCYJNY

2. Czas powstania

1902/1919

3. Miejscowość

PRZEMYŚL

11. Elewacja wschodnia (1902), neg. 500/664/5 i zachodnia (1919), neg. 500/665/4; sytuacja; orientacja

4. Adres

ul. Bohaterów Getta 25

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo przemyskie

gmina

Przemyśl

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo rzeszowskie

powiat

Przemyśl

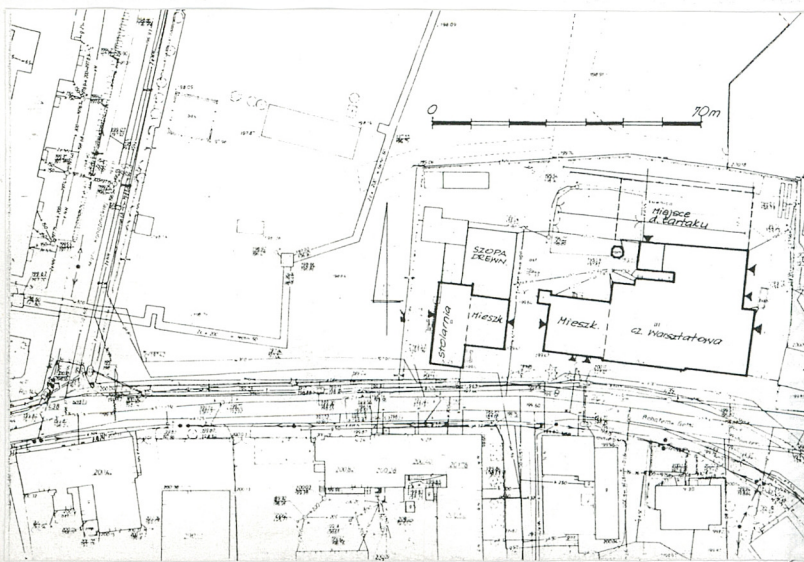
8. Właściciel i jego adres

9. Użytkownik i jego adres

10. Rejestr zabytków

Nr A-205

data 02.02.1988

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu

W 1901 r. zbudowano tartak o napędzie parowym z zapleczem warsztatowo-administracyjnym. Obok powstał bud. mieszkalny właściciela - p. Bystrzyckiego.

W roku 1919 rozbudowano dom mieszkalny właściciela dobudowując od zachodu parterowy budynek przykryty mansardowym, 4-połaciowym dachem.

Obie części domu wyraźnie się różnią. Starsza, budowana równocześnie z tartakiem, prosta o skromnym detalu wskazującym na wpływy secesji, młodsza wyraźnie czerpie z wzorców ikonograficznych architektury doby neorenesansu.

W roku 1992 część nowszą budynku mieszkalnego (z 1919 r.) nabył [REDAKTOR] i po remoncie oraz niezbędnej adaptacji przystosował do zadań stolarni.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Budynek mieszkalny usytuowany jest przy ul. Bohaterów Getta, po jej północnej stronie, na zachód od zespołu tartak/warsztaty mechaniczne, przy wewnętrznej drodze wjazdowej na teren założenia przemysłowego. Część starsza usytuowana jest prostopadle do ulicy Boh. Getta a frontem do zespołu bud. produkcyjno-warsztatowych. Część nowsza, powstała w 1919 r., zwarta jest ze starszą od zach. i przesunięta w kierunku ulicy, od której oddziela ją jedynie wąski pas zieleni. Od płn., w głębi działki, dobudowano dalsze obiekty o charakterze gospodarczo-magazynowym (współcześnie).

Materiał. Niejednorodny. Część starsza budynku murowana z pustaków żużlo-betonowych, tynkowanych na elewacjach i boniowanych. Część nowsza budynku w konstrukcji murowanej z cegły ceramicznej na zaprawie cementowo-wapiennej. Stropy drewniane, nad piwnicą strop masywny, odcinkowy, ceramiczny, wsparty na dźwigarach stalowych. Dach nad częścią starszą w konstrukcji drewnianej, jętkowej. Dach w części młodszej drewniany, mansardowy. Dach nad budynkiem mieszkalnym odeskowany, kryty blachą stalową, ocynkowaną. Schody do piwnicy betonowe. Na poddasze prowadzą schody drewniane, policzkowe. Stolarka okienna drewniana, skrzynkowa, dwu- i trójdzielna, ze ślimieniem. Drzwi drewniane, pływowe. Drzwi wejściowe do części starszej drewniane, 1-skrzydłowe, przeszklone, z secesyjną kratą. Podłogi drewniane. W części mieszkalnej klepka dębowa. W dawnym salonie (obecnie stolarnia) parkiet z kilku gatunków drewna. W dawnej kuchni oraz sanitariatach na podłodze płytki ceramiczne.

Plan. Budynek w części starszej 2-traktowy, symetryczny z sienią w osi, zakończoną schodami prowadzącymi na poddasze. Część nowsza łączyła się ze starszą wewnętrznymi drzwiami wprowadzonymi w ścianie zachodniej starszego budynku. W młodszym budynku, w przyziemiu, od ulicy znajdowały się pierwotnie dwa reprezentacyjne pokoje (obecnie usunięto ścianę pomiędzy nimi). Pokój wsch. posiadał bezpośrednie wyjście do ogrodu (utrzymane). Pokój zach. łączył się od płn. z dużą kuchnią, za którą znajdowała się spiżarnia oraz łazienka i w.c. Obecnie pomieszczenia te wykorzystywane są jako magazyny i zaplecze socjalne stolarni. Od płn. dobudowano współcześnie murowany z cegły budynek warsztatu stolarskiego, 1-kondygnacyjny.

Bryła. Część starsza 1-kondygnacyjna, podpiwniczona, przykryta 2-spadowym dachem o małym kącie nachylenia. W szczycie płd. pokój, z którego drzwi prowadzą na balkon. Część nowsza - z 1919 r. - posadowiona na rzucie prostokąta, jednokondygnacyjna, niepodpiwniczona, przykryta dachem łamanym, wspartym na wysokiej ścianie kolankowej.

Elewacje. Frontowa części starszej symetryczna. W osi drzwi z utrzymaną, oryginalną stolarką oraz secesyjną kratą. Z obu stron po jednym, szerokim, trójdzielnym oknie. Nad oknami luki ceglane o niewielkim promieniu. Elewacja tynkowana i boniowana, imitująca tzw. "cyklopową rustykę". Naroża i cokół podmurówki wyróżnione odmiennym rytmem "kamiennych" bloków. Elewacja płd., szczytowa, symetryczna. W parterze dwa okna. W części dachowej na osi - balkon, oparty na żeliwnych, ażurowych wspornikach. Balustrada o motywach secesyjnych. Drzwi balkonowe przeszklone. Z obu ich stron wąskie otwory okienne. Całość skomponowana w luk przesklepiony lękiem ceglanym. Szeroki okap podpierają podrzeźbiane czoła krokwi dachowych.

Część nowsza budynku nie posiada okien od ulicy. Zastępują je prostokątne blendy osadzone bezpośrednio na boniowanym cokole i zwieńczone prostym nadprożem o skromnym profilu. Nad blendami przebiega ozdobny gzyms obiegający budynek. Naroża podkreślają boniowane lizeny. Elewacja wsch. niesymetryczna, o trzech oknach trójdzielnych, w niezbyt szerokich, profilowanych opaskach, wyprowadzonych w tynku. U góry, na osi otworów okiennych, zwornik również wyprowadzony w tynku. Najefektowniejszym elementem budynku jest 4-połaciowy dach osadzony na wysokiej ścianie kolankowej, podkreślonej gzymsem. W dachu znajduje się szereg lukarn rozmieszczonych symetrycznie - po dwie prostokątne bliżej naroży oraz jedna ozdobnie przekryta, okrągła w osi. Pokrycie dachu trapezowymi kawałkami blachy podkreśla jego kształt.

Instalacje. Elektryczna, wodno-kanalizacyjna, grzewcza (c.o.), telekomunikacyjna.

<p>14. Kubatura</p> <p>ok. 1600 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>266 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>1-rodzinny bud. mieszkalny właściciela tartaku parowego.</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>Bud. mieszkalny i stolarnia z zapleczem magazynowym i socjalnym.</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie</p> <p>W 1919 r. rozbudowano starszy bud. mieszkalny, który w latach 1992-1995 adaptowano w części nowszej dla potrzeb zaplecza magazynowo-socjalnego stolarni.</p> <p>Wcześniej, po 1945 r., budynek mieszkalny podzielono na dwie części, 1-rodzinny zamieniono w 2-rodzinny.</p> <p>Po II wojnie światowej w bud. mieszkalnym prowadzono jedynie remonty bieżące.</p> <p>W 1993 r. wykonano remont części zbudowanej w 1919 r. Zamurowano przejścia pomiędzy starszą i nowszą częścią budynku. Pokrycie dachu (z eternitu) zastąpiono blachą stalową. Wyburzono ściany działowe pomiędzy pokojami a od płn. dobudowano nowy 1-kondygnacyjny bud. warsztatu stolarskiego, z którym część starsza bud. mieszkalnego zyskała bezpośrednie połączenie - przez wyburzenie części dawnej płn. ściany zewnętrznej.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Dawny bud. mieszkalny właściciela założenia przemysłowego, jednorodzinny najpierw (po 1945) rozbity na dom 2-rodzinny a w 1993 r. jedno z mieszkań (nowsza część budynku) adaptowano dla potrzeb zaplecza magazynowo-socjalnego warsztatu stolarskiego.</p> <p>Stan techniczny budynku jest dobry (fundamenty, mury nośne, stropy, konstrukcje i pokrycie dachów, stolarka okienna i drzwiowa, instalacje).</p> <p>Postuluje się przywrócenie na dachu zdemontowanej sterczyny oraz uzupełnienie zniszczonych tynków zachodniej elewacji i przeszklenie okien strychu.</p>	
		<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Zespół stanowił niegdyś reprezentatywny przykład rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i technicznych zakładu przemysłu drzewnego, powiązanego z zapleczem warsztatowo-mechanicznym, administracyjnym i mieszkalnym - domem właściciela zakładu.</p> <p>Budynek mieszkalny chronić w formach symbolicznych utrzymując układ przestrzenny zabudowy działki dawnego tartaku parowego, skalę brył, elewacje budynków produkcyjnych, administracyjnych, mieszkalnych. Utrzymywać dawny bud. mieszkalny właściciela tartaku w dobrym stanie technicznym, unikać ingerencji w bryły, elewacje, kontrolować procesy przemiany programów użytkowych.</p> <p>Zakresy prac remontowych, konserwacyjnych, zmiany programów użytkowych, programy adaptacji budynku do nowych funkcji, programy gospodarki przestrzenią uzgadniać z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

patrz karta ewidencyjna zespołu dawnego tartaku.

25. Opracował: Program komputerowy karty - Word for Windows - BSIDZT S. Januszewski

tekst mgr inż. arch. Anna Broniewska 20 listopad 1995 r.

plany, rysunki mgr inż. Anna Broniewska 15 listopad 1995 r.

zdjęcia fotogr. mgr inż. arch. Anna Broniewska 15 listopad 1995 r.

miejsce przechowywania negatywów BSIDZT S. Januszewski

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO !

22. Bibliografia

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

27. Załączniki

Nr 1 - dokumentacja fotograficzna i rysunkowa

1. Miejscowość

PRZEMYŚL

2. Obiekt Dawny tartak

**BUD. MIESZKALNY I
PRODUKCYJNY**

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Dokumentacja fotograficzna i rysunkowa - rzut przyziemia (verte)

1. Bud. mieszkalny od wsch., neg. 500/665/5

2. Stolarka i metaloplastyka drzwi wejściowych do budynku, neg. 500/665/2

3. Detal otworu okiennego i stolarka, neg. 500/665/3

Wkładkę założył: mgr inż. arch. Anna Broniewska 20 listopad 1995 r.

Miejsce przechowywania negatywów: BSIDZT S. Januszewski

